

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Deseño de proxectos educativos de centro		Código	652512209
Titulación	Mestrado Universitario en Dirección, Xestión e Innovación de Institucións Escolares e Socioeducativa			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	4.5
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Pedagogía e Didáctica			
Coordinación	Mendez Garcia, Rosa Maria	Correo electrónico	rosa.mendez@udc.es	
Profesorado	Mendez Garcia, Rosa Maria	Correo electrónico	rosa.mendez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende o desenvolvemento de capacidades que permitan ao alumnado configurar un marco integrador e interrelacional da súa práctica no ámbito do sistema educativo, a través da adquisición do coñecemento epistemolóxico da pedagogía e a didáctica que sustentan a intervención educativa. Partindo desta premisa básica apóstase por unha práctica baseadas na utilización de recursos favorecedores do deseño de Proxectos Educativos comprometidos coa optimización do acceso de ensino-aprendizaxe, da inclusión da diversidade que caracteriza o contexto educativo, e do desenvolvemento dunha sociedade xusta. Os principais temas e núcleos de coñecemento que se abordarán están orientados ao deseño de proxectos educutivos desde ao estudo e análise dos contextos escolar e social de referencia. A metodoloxía de traballo na materia será fundamentalmente activa, onde os estudantes serán os principais protagonistas das análises, dos debates e das propostas que se formulan a partires da documentación de referencia.			

Competencias do título

Código	Competencias do título
A1	Ser capaz de identificar os diferentes fundamentos teóricos e metodolóxicos dun proxecto de educación democrática e crítica, facendo especial énfase nos dereitos humanos e a igualdade de xénero, desenvolvendo culturas da mediación e da paz.
A2	Utilizar modelos colaborativos de acción socioeducativa que promovan verdadeiras comunidades de aprendizaxe, favorecendo o traballo en contornos multiprofesionais
A6	Desenvolver proxectos educativos de centro e/ou propostas pedagóxicas innovadoras baseadas na xustiza, a democracia e a diversidade.
A8	Redactar, presentar e defender proxectos de investigación e informes, memorias, regulamentos, así como outros documentos básicos que contribúan a organizar a acción escolar e/ou socioeducativa.
A11	Capacidade para fomentar e liderar a creatividade e innovación nas entidades e institucións promovendo proxectos orientados ao cambio de culturas profesionais.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de resolución de problemas
B4	Aprender a aprender
B6	Capacidade de crítica e autocrítica
B7	Capacidade para elaborar e defender un discurso ante diferentes audiencias
B9	Capacidade de innovar
B11	Capacidade de organización e planificación
B12	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.

B13	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B14	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B15	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
B16	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
C2	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coas súas áreas de estudo.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Planificar e levar a cabo propostas pedagógicas innovadoras baseadas na equidad, na democracia, e na inclusión	AP1	BM1	CM2
	AP2	BM4	CM3
	AP6	BM6	CM4
		BM9	
		BM11	
		BM12	
		BM13	
		BM14	
Identificar e seleccionar os principios que sustentan a cultura axiolóxica, organizativa e metodolóxica dun centro educativo	AP1	BM1	CM2
	AP6	BM2	CM4
	AP8	BM4	
	AP11	BM6	
		BM7	
		BM12	
		BM13	
		BM14	
		BM16	

Contidos	
Temas	Subtemas
Perspectiva e definición do proxecto educativo de centro	Estrutura e características do curriculum nos distintos niveis do sistema educativo. Significado das políticas de comprensividade. A descentralización e o control do curriculum.
Finalidades do proxecto educativo de centro	Compoñentes do proxecto educativo de centro
Proceso de elaboración do proxecto educativo de centro	Deseño dun proxecto curricular de centro: Compoñentes. Implicacións para os proxectos curriculares de aula. O deseño como toma de decisións contextualizadas.

Implementación do proxecto educativo de centro	A reflexibilidade e a acción crítica en educación. A Investigación-Acción baseada na institución escolar e o seguimento dos proxectos curriculares de centro
O proxecto educativo de centro e o cambio sostible: promovendo a democracia, a xustiza e a inclusividade	A programación, a implementación e a avaliación dun proxecto educativo como actividade reflexiva e crítica, e como estratexia para a renovación pedagóxica

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Discusión dirixida	A1 B1 B4 B6 B7 B12 B14 B15	10	10	20
Traballos tutelados	A2 A6 A8 A11 B2 B9 B11 B13 B16 C2 C3 C4	10	40	50
Seminario	A2 A1 B1 B2 B4 B6 B7 B11 B14 B15 C3 C4	10	30	40
Atención personalizada		2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Discusión dirixida	Sobre a base de leituras programadas ao comezo do curso
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo de deseño de proxecto educativo realizado en grupo
Seminario	Análise teórico-práctica dos eixos nos que se enmarca o deseño dun proxecto educativo favorecedor da equidade e da xustiza social

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Discusión dirixida	As aulas serán maioritariamente de debate sobre as leituras programadas.
Traballos tutelados	E tanto para consultas sobre as leituras, como para os traballos tutelados e o seminario a docente pon á disposición do alumnado o seu horario de tutorías
Seminario	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A2 A6 A8 A11 B2 B9 B11 B13 B16 C2 C3 C4	Traballos tutelados Os criterios/requisitos mínimos a partir dos cales se avaliarán os traballos tutelados serán: -O grao de profundidade coa que se traballe o contido. -A utilización dunha linguaxe propia do contexto disciplinar. -A utilización de fontes documentais complementarias e actuais. -A presentación e a claridade da exposición.	100

Observacións avaliación

No traballo tutelado a avaliación de cada membro variará en función da asistencia a clase, ás sesións obrigatorias de seguimento e en función da implicación no traballo.

Poden realizarse variacións na composición e número dos membros dos grupos durante a realización do traballo tutelado sempre negociadas coas profesoras. Excepcionalmente pode decidirse a realización individual do traballo.

Non se admitirán propostas para o traballo unha vez finalizado o prazo de admisión fixado na documentación complementaria que se entregará na clase.

A asistencia ás sesións de seguimento volcarase dentro do traballo tutelado.

As citas e referencias a calquera tipo de texto deben declararse, ol uso de texto ou ideas sen declarar a fonte supón o suspenso do traballo.

O traballo se realizará seguindo as pautas que se darán na clase.

Fontes de información

Bibliografía básica

- AYERS, William e ALEXANDER-TANNER, Ryan (2013). Enseñar, un viaje en cómic.. Madrid. Morata
- GIMENO SACRISTÁN, José (Comp.) (2010). Saberes e incertidumbres sobre el currículum. Madrid. Morata
- HARGREAVES, Andy e FULLAN, Michael (2014). Capital profesional. Madrid. Morata
- RUDDUCK, Jean e FLUTTER, Julia (2007). Cómo mejorar tu centro escolar dando la voz al alumnado. Madrid. Morata
- SLEE, Roger (2012). Una escuela extraordinaria. Exclusión, escolarización y educación inclusiva. Madrid. Morata
- TORRES SANTOMÉ, Jurjo (2006). Globalización e Interdisciplinariedad: el curriculum integrado. Madrid. Morata
- WRIGLEY, Terry (2007). Escuelas para la esperanza. Una nueva agenda para la renovación. Madrid. Morata

Bibliografía complementaria	- BAUMAN, Zygmunt (2007). Los retos de la educación en la modernidad líquida.. Barcelona. Gedisa - BEANE, James A. (2005). La integración del currículum. . Madrid. Morata - BERNSTEIN, Basil (2001). La estructura del discurso pedagógico (Clases, códigos y control. Vol. IV). . Madrid. Morata - Fundación Paideia - BRUNER, Jerome (1997). La educación, puerta de la cultura. Madrid. Visor - DADZIE, Stella (2004). Herramientas contra el racismo en las aulas. . Madrid. Morata - DEWEY, John (2004). Democracia y educación (edic. completa).. Madrid. Morata - DUBET, François (2005). La escuela de las oportunidades ¿Qué es una escuela justa? . Barcelona. Gedisa - FISHER, Robert (2012). Diálogo creativo. Hablar para pensar en el aula. . Madrid. Morata - GARDNER, Howard (1993). La mente no escolarizada. Cómo piensan los niños y cómo deberían enseñar las escuelas. Barcelona. Paidós - GIMENO SACRISTÁN, José (Comp.) (2009). Educar por competencias, ¿Qué hay de nuevo?. Madrid. Morata - GOODSON, Ivor F. (1995). Historia del curriculum. La construcción social de las disciplinas escolares. . Barcelona. Pomares Corredor - GUTMANN, Amy (2001). La educación democrática: una teoría política de la educación.. Barcelona. Paidós - HARGREAVES, Andy (2003). Enseñar en la sociedad del conocimiento. . Barcelona. Octaedro - LANKSHEAR, Colin e KNOBEL, Michele (2009). Nuevos alfabetismos. Su práctica cotidiana y el aprendizaje en el aula. . Madrid. Morata - LOUGHLIN, Catherine E. e SUINA, Joseph H. (1997). El ambiente de aprendizaje: Diseño y organización. . Madrid. Morata - M.E.C - MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, Juan Bautista (1999). Negociación del curriculum. La relación enseñanza-aprendizaje en el trabajo escolar. . Madrid. La Muralla - MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, Juan Bautista (2006). Educación para la ciudadanía. . Madrid. Morata - MORIN, Edgar (2001). Los siete saberes necesarios para la educación del futuro. . Barcelona. Paidós - NUSSBAUM, Martha C. (2012). Crear capacidades. Propuesta para el desarrollo humano.. Barcelona. Paidós - NUSSBAUM, Martha C. (2005). El cultivo de la humanidad. Una defensa clásica de la reforma de la educación liberal. . Barcelona. Paidós - PÉREZ GÓMEZ, Ángel I. (2012). Educarse en la era digital.. Madrid. Morata. - PÉREZ MILLÁN, Juan Antonio (2014). Cine, enseñanza y enseñanza del cine. Madrid. Morata - PERRENOUD, Philippe (2007). La construcción del éxito y el fracaso escolar. . Madrid. Morata - Fundación Paideia - SANTOS, Boaventura de Sousa e MENESES, Maria Paula (2014). Espistemologías del Sur. Madrid. Akal - SANTOS GUERRA, Miguel Ángel (2006). La escuela que aprende. . Madrid. Morata - SHORT, Kathy G (2000). El aprendizaje a través de la indagación. Docentes y alumnos diseñan juntos el currículo.. Barcelona. Gedisa - SLEE, Roger; WEINER, Gaby e TOMLINSON, Sally (Eds.) (2001). ¿Eficacia para quién? Crítica de los movimientos de las escuelas eficaces y de la mejora escolar. . Madrid. Akal - STENHOUSE, Lawrence (2010). Investigación y desarrollo del curriculum. . Madrid. Morata, 6ª ed. - STOBART, Gordon (2010). Tiempos de pruebas: Los usos y abusos de la evaluación. . Madrid. Morata - TANN, C. Sarah (2004). Diseño y desarrollo de unidades didácticas en la escuela primaria. . Madrid. Morata - M.E.C - TOMLINSON, Carol Ann (2005). Estrategias para trabajar con la diversidad en el aula. . Barcelona. Paidós - TORRES SANTOMÉ, Jurjo (2009). La desmotivación del profesorado. . Madrid. Morata - TORRES SANTOMÉ, Jurjo (2008). Multiculturalismo Anti-Racista. Porto (Portugal). Profedições - TORRES SANTOMÉ, Jurjo (2007). Educación en tiempos de Neoliberalismo. Madrid. Morata - TORRES SANTOMÉ, Jurjo (2005). El curriculum oculto. . Madrid. Morata, 8ª edic. - WHITIN, Phyllis e WHITIN, David J. (2000). Indagar junto a la ventana. Cómo estimular la curiosidad en los alumnos. . Barcelona. Gedisa - ZEICHNER, Kenneth M. (2010). La formación del profesorado y la lucha por la justicia social. . Madrid. Morata

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Observacións
Promoveranse os envíos dos traballos telemáticamente e, se non é posible, non utilizar plásticos, elixir a impresión a dobre cara, empregar papel reciclado e evitar imprimir borradores.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías